

## Postinformasjon

### Kart 1 – Område Sandvik (Parkering i Sandvik ved Skøvatnet)

Post nr	Sted	Poeng	Informasjon
1	MøInfossen	10	Post rett ved foss bak lite kraftverk. Flott å sykle fra parkering nesten helt frem.
2	Bjerklund/Sætra	20	Post på et åpent område rett før ei hytte. Flott å sykle fra parkering helt frem.
3	Sørnesset	10	Flott å sykle fra parkering nesten helt frem.
4	Hanseskjæret	10	Flott å sykle fra parkering nesten helt frem.
5	Synnerdalen	10	Post i veikant. Flott å sykle fra parkering helt frem. Vakkert!

### Kart 2 – Område Skøvatnet Nord (Parkering ved rasteplass ved nordenden av Skøvatnet)

Post nr	Sted	Poeng	Informasjon
6	Lappvika	5	Fin strand rett ved posten.
7	Finntjeldmoen	20	Markant myr nært posten.
8	Russetomta	5	Fin strand rett ved posten.
9	Reingjerdhaugen	20	Gå fra Skøvatnkrysset der tursti mot Børingsfjellet starter

### Kart 3 – Område Tangen (Parkering i veilomme langs Gumpedalsveien rett etter krysset)

Post nr	Sted	Poeng	Informasjon
10	Den gamle brua over Skøelva	5	Tas via Tangen eller Warhaug.
11	Målestasjonen i Skøelva	5	Tas via Tangen eller Warhaug.
12	St. Hanshaugen	5	Følg gammel traktorvei som nederst er stiplet på kart. Litt bratt, men nydelig utsikt oppel!
13	Bukkemyra	5	Myr bedre enn sitt rykte. Unngå flekker uten vegetasjon.
14	Moegga	5	Gå langs eiendomsskille (gjerde) som er stiplet på kart.

### Kart 4 – Område Vaeng (Parkering på nersiden/østsiden av Gumpedalsveien ved gården)

Post nr	Sted	Poeng	Informasjon
15	Vaet	5	Gå over bru eller vad over.
16	Bjørnbakken	5	Post i veikant på nordsiden.
17	Hans Vilhelmslåtten	20	Gå over bru eller vad over.

### Kart 5 – Område Nygård (Parkering ved snuplassen på Gumpedalsveien)

Post nr	Sted	Poeng	Informasjon
18	Grustaket på Nygård	5	Kort tur fra parkering.
19	Kvannjorda	10	Post langs tursti mot Steinora.
20	Bamsebo	20	Post langs tursti mot Steinora. Idyllisk sted!



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

10 poeng

## *Mølnfossen*

Henrik Olsen Inga var født i 1807, og var 10 år da familien dro fra Talma i Jukkasjärvi til Astafjorden. Familien flyttet ca. 1828 til Skøvatnet der de startet rydning av gårdene Sandvik og Brattli.

Henrik overtok Sandvika etter sin far og hadde først mølle i fossen i elva som har fått navn etter mølla - Mølnelva. Fossen fikk naturlig nok navnet Mølnfossen. Elva kommer fra Mølrvatnan og renner ut i Sørbukta.

Henrik flyttet senere mølla til Brøstadvossen. På tur hjem fra Brøstadvølla i november 1876 tok Henrik korteste vei til Sandvika, over isen. Turen over vannet gikk fint helt til han nærmet seg Sandvika. Henrik tok sikte på å gå i land i Sørbukta. Isen i nærheten av der Mølnelva renner inn i Skøvatnet var usikker, og brast under han på grunn av vekta fra melsekken. Henrik gikk gjennom isen og druknet i Sørbukta denne novemberdagen.

Svein Sandvik bygde kraftstasjon ved fossen i Mølnelva ca. 2008. Under denne utbygginga fant han også en utslitt møllestein i fossen.



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

10 poeng

## *Bjerklund/Sætra*

I 1888 kjøpte Ole Jørgensen et skogstykke av Andreas Østrem på sydvestsiden av Skøvatnet. I april 1889 delte så Ole Jørgensen uformelt eiendommen mellom sine to svigersønner - Peder Jørgensen og Sedenius Toresen.

Den som startet rydding her var Peder Jørgensen, som kom fra Nesna på Helgeland. Han var gift med Ole sin datter Ingbertine Olsdatter, og de bosatte seg på sin part rundt 1891. Dette bruket fikk først navnet Bjerklund. Peder Jørgensen og Ingbertine Olsdatter fikk fem barn. Etter at Ingbertine døde giftet Peder seg med Elen Eline Andersen fra Finnefjellet.

I 1933 ble det utgått to nye bruk av Bjerklund – Sætra og Risvold, bruksnummer 9. Samtidig ble Bjerklund slettet fra matrikkelen. Elen Eline bodde her i Sætra/Bjerklund til hun døde 73 år gammel i 1937. Eier av eiendommen Sætra er i dag Svein Sandvik.

Peder Jørgensen brukte å kjøre turer med hest og slede eller vogn fra Bjerklund til Sørreisa hvor han ofte leverte favneved. Han tok gjerne på de som ville ha skyss til og fra Sørreisa. Flere av barna som satt på med Peder Jørgensen kan fortelle at han lærte dem en regle om det å telle. Denne regla er det mange i området som har lært og som igjen har lært den videre til sine barn og barnebarn: - - >

*En, to, lappa sko,  
tre, fire, sydde slire,  
fem, seks, bakte kjeks  
syv, åtte, satt på potte,  
ni, ti, gikk på ski,  
ølleve, tolv, arbeidet skjold,  
tretten, fjorten, sydde skjorten,  
femten, seisten, gikk på skeisen,  
søtten, atten, gikk på gaten,  
nitten, tjue, i ei bu, stal ei ku,  
og dæ va du - din tjuv.*



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

10 poeng

## **Sørnesset**

Dette stedet kan knyttes til krigsvåren 1940. Her er historien skrevet av Irene Solbakken fra Sandvika:

*Våren gjorde seg mer og mer gjeldende. Marka var blitt bar og vi var ute og raka og plukka stein. Da hørte vi flydur. Far sprang inn og ringte. Flyet gikk over oss i sørvestlig retning over skydekket så vi såg det ikke. Plutselig hørte vi yling av bomber, men jeg skjønnte ikke hva det var. Vi såg en svart strek eller flere fra skyene og ned, og vi såg noe falt ned bak Holtet og så smalt det. Vi såg svart mull (myr) kom opp ved eksplosjonen, frøsen stod høgt over Holtet og noen splinter falt ned bak fjøset hos oss. Trykket var godt merkbart. Det var som om klærne satt fast på kroppen. Vi blei jo ganske skremt.*

*Vi trodde det som hendte var en følge av at det engelske flyet hadde vært her. Men i radio (fra tysk hold) meldtes det at Sørreisa krigshavnianlegg var bombet. Så de hadde kanskje tatt feil – gjennom skydekket så de kanskje glimt av hus og vann. Bombene falt i myra på Sørnesset, en på Sørnesodden og tre på isen mot Sætra. I myra var det et hull på 15 meter i diameter og 5 meter dypt. Dette hullet fyltes snart med vann og såg ut som et tjern.*

*På Strandly fikk de hele trykken av eksplosjonen. Johan har fortalt at det føltes som om veggene kom inn. De hoppet i kjelleren. For dem blei det katastrofale følger. De flyttet fra Strandly til Skjellelvnesset og oppholdt seg der i lauvhytter og torvgamme til etter kapitulasjonen. De var sikkert sjokkskadet.*



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

10 poeng

## *Hanseskjæret*

Hans Benjaminsen og søsteren Christianne Benjaminsdatter var på tur fra sitt hjemsted på Rørbakken til Gumpedalen. De skulle besøke Hans sine svigerforeldre på Øvre Westgaard, og hadde med «fiskekoking» til familien. De gikk på ski over Salangseidet og når de kom til Skøvatnet lå det islagt med den fineste skøyteis. Skiene fikk dårlig feste og det ble mye skraping og støy. De to søsknene tok derfor av seg skiene og fortsatte til fots. Da de var kommet så langt at de snart kunne se gårdene i Sandvika, brast plutselig isen under Christianne, som havnet i det iskalde vannet. Hun hadde imidlertid fått luft under stakkeskjørtet, og dette hjalp til at hun holdt seg flytende. Hun ropte og skrek om hjelp og Hans hoppet ut i det kalde vannet for å berge søsteren. Han greide å få Christianne opp på isen, men utmattet etter å ha reddet søsteren greide han ikke selv å komme seg opp av det kalde vannet.

Christiannes rop om hjelp ble hørt i Sandvika, og folk derfra kom til unnsetning, men før de rakk frem til ulykkesstedet, var Hans forsvunnet ned i dypet og druknet. Christianne ble tatt hånd om av folket i Sandvika og fikk på seg tørre klær.

Hans Benjaminsen hadde vært gift i åtte dager da denne ulykken inntraff, og han ble bare 33 år gammel. Hans kone Oldine Larsdatter var gravid, og fødte senere en sønn hun kalte opp etter faren, og han fikk navnet Hans Benjamin Hansen (1861).

Denne ulykken hendte like ved skjæret som du kan se ute i Skøvatnet ca 60 meter mot nordvest. Skjæret fikk etter denne drukningsulykken navnet «Hanseskjæret» eller «Hansskjæret».



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

10 poeng

## *Synnerdalen*

Gunder og «Synne» (Synnøve) Henriksen bodde i Sandvika. Gunder var sønn av Henrik Olsen og vokste opp i dalen. Han og Synne bodde i Sandvika til 1887, og fikk syv barn. Fire av barna døde i en difteriepidemi i 1884. Dette var: Kristine (født 1875), Henrik (født 1877), Anne (født 1881) og Ingbertine (født 1883). Det måtte ha vært en brutal tid for Gunder og Synnøve som mistet fire barn i løpet av ett år. Det fortelles at Synnøve kort tid etter dette en dag forlot Sandvika og gikk innover Synnerdalen, og aldri kom tilbake. Lensmannen var innkoblet, og det ble leita etter henne i myrene innover dalen, og ryktene sa at hun ble aldri funnet.

De eldste i Sandvika har fortalt at når de var barn og kom hjem fra Synnerdalen fikk de ofte spørsmålet om de hadde sett «Synne». Det fortelles også at dette er bakgrunnen for navnet på dalen «Synnerdalen» etter Synnøve («Synne») som forsvant. Det er i denne dalen du står nå.

Nærmere undersøkelser viser at det nok ikke endte så dramatisk. I kirkeboka for Dyrøy finner en at «Synne» (Synnøve) døde i 1887 på Fossmoen etter å ha født sønnen Sigurd Gunnerus. Familien hadde tidligere dette året solgt gården i Sandvika, flyttet til Fossmoen i Brøstad, og bosatte seg i nærheten av Brøstadelva.



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## *Lappvika*

Det var gode relasjoner og nære slektsforhold mellom gårdene i Gumpedalen og gårdene ved Skøvatnet. Flere i Gumpedalen fant seg ektefeller på gårdene ved Skøvatnet, og de hadde også felles skole, lag og foreninger.

Det fortelles at ei eldre kvinne i Gumpedalen med slekt i Sandvika en vårdag på slutten av 1800-tallet skulle gå til Sandvika på besøk. Hun gikk over Gumpelva og i kanten av Floen. Da hun kom til Skøvatnet, så hun en person som lå livløs et stykke fra land. Personen fløt med ansiktet ned, og var så vidt synlig. Hun forsto at dette var en druknet person, og innså at det var for langt ute til at hun kunne gjøre noe. Det fortelles at hun sa med seg selv: «Du får komme nærmere land, så skal jeg få deg på tørt land, på heimturen».

Den gamle damen fortalte om hendelsen når hun kom til Sandvika, og hun fikk derfor følge på heimveien. På tilbaketuren så de at den druknede personen hadde drevet nærmere land i bukta nærmest Steinfjellet mot Gumpedalen. Her var det langgrunt og de kunne vasse ut slik at de kunne trekke vedkommende på land.

Etter nærmere undersøkelser av den omkomne, viste det seg å være en same som hadde druknet, og stedet de fikk han på land, hvor du står nå, har etter dette fått navnet «Lappvika». Hvem samene var vites ikke.



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

20 poeng

## ***Finntjeldmoen***

Dette området har fått navnet sitt av «Finn» (lapp/same) og «tjeld» av det norrøne «tjald» (telt). Her er det stor sannsynlighet for at samene brukte å slå opp sine telt og ha sommerboplass.





# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## ***Russetomta***

Arbeiderungdomslaget i Gumpedalen ble som de andre arbeiderungdomslagene på 1930-tallet sett på som veldig radikale. De ble ofte omtalt som «russervennlige» og «kommunister» og det gikk rykter om at de hadde våpentrening med tanke på væpnet revolusjon.

Gumpedal arbeiderungdomslag hadde ambisjoner om å få seg et eget klubbhus. De kom så langt at de fikk ei tomt for å bygge på. Den står du på nå. Tomta ble på folkemunne omtalt som «Russetomta» med henspeiling på kommunistene i Russland. Det ble startet å bygge fundament, men noe hus ble det aldri.



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

20 poeng

## ***Reingjerdhaugen***

Denne haugen ovenfor gården Slettli bærer navnet Reingjerdhaugen. Det tyder på at her har samene hatt en inngjerding der de samlet rein.

Et lite utsnitt fra Hilda Stiens sine minner fra møte i en sameleir i Børringen tidlig på 1900-tallet:

*Nå kom både lappe-Marja og Nils Gustav sin Marit og Nils-Nilsa sin Anne med noen store treauser – boller med skaft på. De skulle i reingjerdet og melke simlene. Og der ser vi en liten fyr som het Gustav Adolf, svinge lassoen sin så det kvein i lufta og lassoløkka la seg fint omkring horna på en lysegrå simle. Den gjorde ikke stort sprell da gutten kom heilt inntil og holdt den mens Anne melket noen drag fra juret. Det var ikke store skvetten fra hvert dyr. Kalvene skulle jo ha sin part. Men av så mange melkedyr, kunne det jo bli nok til å lage kvitost av i allefall.*



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## *Den gamle brua over Skøelva*

Det var allerede på 1800-tallet stier og etter hvert hesteveier mellom gårdene i Gumpedalen og ved Skøvatnet.

Fra Tangen gikk det en hestevei forbi gården nedenfor fjøset og mot elva. Stedet du står på nå er like nedenfor der Gumpelva renner ut i Skøelva. Her var det bru over Skøelva mellom eiendommene Tangen og Slettli. Man kan ennå i dag se restene av denne brua på elvebunnen.

Det var også en enkel bru over Skøelva nedenfor gården Nyli. Restene etter denne brua og veien på begge sider av Skøelva vises også enda.

I mai 1919 var det storflom i Skøelva, og flere bruer nedover dalen (også her) ble ødelagt. Kommunestyret i Sørreisa drøftet situasjonen og vedtok enstemmig:

*Til oppførelse av en provisorisk bru over Skøelven ved Sletlid bevilgedes et bidrag på 100 kr.*

Man fikk mye for pengene den gang.



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## *Målestasjonen i Skøelva*

I 1961 opprettet Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) en målestasjon for å måle vannstanden i Skøelva. Stasjonen ble opprettet på eiendommen til Jarl og Asbjørg Vaeng (Warhaug). Målestasjonen lå mellom utløpet av Gumpelva i Skøelva og brua over Skøelva ved Warhaug. Vannmerket var en bolt festet til en stor stein, og denne ser du ute i elva.

Jarl foretok slike målinger fra 1.august 1961 til 22.januar 1992. Ingvard Jarle Østrem overtok og betjente denne målestasjonen etter Jarl - muligens til 1994.

Målingene er tatt vare på av NVE. Kort tid etter at Jarl døde, kom det diplom til han fra NVE for godt utført arbeid.



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## ***St. Hanshaugen***

Familiene på Solbakken hadde i flere år St. Hans-feiringen på toppen av innmarka på Solbakken, hvor du står nå. Dette var familiene Arnold/Dagmar og Harald/Åshild Solbakken.

Arnold og Dagmars datter, Siw Solbakken, forteller dette om et spesielt St. Hans-minne:

*Her oppe var det god utsikt over bygda, som den gang var full av liv, og vi kunne se St. Hans-røyk fra flere små bål. Skøvatnet hadde vi god utsikt til.*

*Eggedosis var det store trekkplasteret, for ei jente på 6-7 år. Barn og voksne bar med seg hjulvisp, en bolle, egg og det som hørte med til feiringa. Eggedosisen ble piske i lystig lag, der «alle» fikk lov å prøve å sveive.*

*Tante (Åshild) delte villig ut eggedosis, og i alle år hadde hun en overraskelse. Tante hadde vært i Bodø, så laaaangt borte, og der hadde hun kjøpt rosa Nesquik som hun strødde på. STOR STAS – nydelig smak – ROSA eggedosis.*

*Jeg kan enda huske hvor forundret jeg var, på hvor langt borte hun egentlig hadde reist, og at det var mulig å kjøpe rosa Nesquik.*



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## ***Bukkemyra***

Myrområdet du står i nå ligger på eiendommen Molund/Fjellvang. Barna som vokste opp på gården Nedre Westgaard/Molund ble advart på det sterkeste om å bevege seg i dette området alene uten tilsyn av voksne. De voksne kalte dette synkemyrer, og sa at gikk de seg vill i myra kunne de forsvinne og bli helt borte. Det fortelles at en bukk en gang gikk seg fast i myrene her og forsvant. Etter dette fikk stedet navnet «Bukkemyra».



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## **Moegga**

Innover nesten hele dalen kan man se en forhøyning eller en liten rygg/bakke («egg») i terrenget. Dette antas å være rester etter tidligere elveleie. Denne «eggen» kalles for Moegga, og det er ved denne eggen du står nå.

På gården Nedre Westgaard var det under 2. verdenskrig organisert motstandsarbeid og tyskerne fikk tidlig mistanke om at det var slik aktivitet i dalen. Det ble gjennomført flere razziaer for om mulig å avdekke denne aktiviteten. Werner Westgaard skrev dette i 1996:

*Min far og jeg holdt på med å kjøre rågress fra oddene. Da vi hadde gjort en vending og var klar til å dra nedover igjen, får vi beskjed om at tyskerne var kommet til nabogården i sin razziaturnering. Tankene gikk med en gang til radioen og hula i stallen. Plattingen som skulle kamuflere nedgangen til hula var ennå ikke ferdiggjort – bare kassen med jernskrot i stod over åpningen. Et øyeblikks vurdering og med min fars avgjørelse overlot vi hesten til mor, stakk i lynets fart inn i stallen. Fikk kassen til sides idet min far hoppet ned i hula og begynte å kaste opp tingene. Svintere enn fort slengte jeg et plagg over radioen, la på sprang ut gjennom døra under lemfoten, rundet fjøshjørnet, og med et raskt blick østover så jeg tyskerne gå i bilene utenfor nabogården. Føttene gikk som trommestikker med kurs for første moeggbakken. På vei i mitt løp måtte jeg sakne farten for ikke å komme rett i synsretningen til tyskerne, men la fjøsen bli skyggeskille mellom oss. Ned bak moegga bar det i et langt byks, slapp radioen, snurret rundt og i firgalopp opp til stallvinduet på baksiden av fjøset, tok senderkoffert og batteri, som far min hadde lempet ut og føk i hurtigtogs fart på ungdommelige bein nedover moeggbakken igjen. To batteri lå igjen, og med hode og blick vendende og granskende til alle sider, løp jeg sekstimeteren for å hente resten. Godt skjult bak moeggbakken tok jeg en hurtig liten pust, gransket omgivelsene nøye før jeg foretok en hurtig forflytning til neste moeggbakke 200 meter nedenfor, denne gang med sender og batteri i hver arm. Ingen tyskere var å se i området bak fjøsen og med noen hurtige byks fram og tilbake to ganger var alt samlet bak andre moeggbakke.*



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## ***Vaet***

John Larsen (1884), var sønn av Maren Anna fra Østgård og Lars Olai Ingebrigtsen fra Øvre Westgaard. Han fikk en part av gården Øvre Westgaard samme året som han giftet seg med Helga fra Nymoen i Skøelvdalen. John og Helga kalte det nye bruket for Vaeng. Dette var den innerste delen av Øvre Westgaard med grense mot nabogården Østgård.

Nedenfor gården er det et sted i elva der man lett kan gå (vasse) over elva. Dette stedet, som du står ved nå, ble kalt Øver-Vaet. Det antas at gården og slektsnavnet Vaeng har fått navnet fra denne vadeplassen (vaet).

John og Helga bygde våningshus og fjøs på eiendommen. John var formann i tilsynsutvalget for Gumpedal skole i to perioder (1924-27 og 1937-40), og han var opptatt av skole for barna. John var også medlem i ligningsnemnda i Sørreisa kommune, og rådsmedlem i Sørreisa meieri før krigen. Helga var hjemme og stelte hus og fjøs og tok seg av barna.

John og Helga fikk i alt åtte sønner, og det var mye liv på Vaeng på 1920- og 30-tallet. Flere av Vaeng-guttene var veldig aktive i lag og foreninger. De var engasjerte i ungdomslaget Høgatind, i arbeiderungdomslaget, i skytterlaget og i huslaget.





# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

## ***Bjørnbakken***

Bakken du står i nå, mellom Vaeng og Utheim på Østgård, fikk navnet Bjørnbakken etter at Margrethe Bergersdatter hadde et dramatisk møte her med en stor bjørn i 1870-årene. Peder Østgård har skrevet:

*Dramaet skjedde tidlig på høsten, men sent på dagen. «Gammel-Margreth», min tippoldemor, var blitt temmelig gammel og hadde sent på ettermiddagen funnet ut at ho hadde et ærende fram til Vestgård. Utpå Bjørnebakken såg ho plutselig en haug som lå på bakken. Ho trudde det var svigersønnen Jo Persa som hadde rulla seg sammen for å skremme en stakkars. Ho satte i å hytte til det ho trudde var svigersønnen. «Det får da være måte på at en voksen gammel mann skal finne på slike fantestrekker for å skremme et gammelt menneske». Men så begynte den temmelig store bylten å røre på seg. Det syntes som den sto på fire bein, og så begynte den å lunte på skrå oppover og framover bakken. Gammel-Margreth hadde snart mistanke om at det neppe var Jo Persa i skumringa og gav seg med kjeftinga. Og den store bylten var snart oppe ved skogen. Da begynte ho å forstå hva som kunne være på ferde. Dagen etterpå ble spora undersøkt, både de og merker etter bjørneklør kunne påvises. Bakken ble etter dette kalt Bjørnbakken.*



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

20 poeng

## *Hans Vilhelmslåtten*

I 1834 kom det to små barn med samene fra Jukkasjärvi i Sverige til Østgård i Gumpedalen. Dette var Hans Vilhelm Hansen på 5 år, og søsteren Helene Kristine (Lena-Stina) på fire år. Hans Vilhelm ble satt til oppfostring hos Ole og Ane på Østgård, mens søsteren «Lena-Stina» kom til oppfostring på en gård i Målselv.

Hans Vilhelm ble konfirmert i 1849 i Tranøy. Han giftet seg i 1855 med Gunhild Sevaldsdatter (f.1830). Hans Vilhelm og Gunhild bodde de første årene på Østgård hvor også de første fem barna kom til verden.

De flyttet i 1863/64 til Reinaksla i Skøelvdalen og overtok ryddingen av gården der. Hans Vilhelm og Gunhild fikk sammen syv barn. Etter at han flyttet fra Østgård, kom han tilbake og slo en utmarksteig her i flere år. Denne «utslåtten» fikk derfor navnet «Hans Vilhelm-slåtten» og lå i området der du står nå.



## POSTPLUKK I GUMPEDALEN

5 poeng

### ***Grustaket på Nygård***

Ole Nygård var en av de første med lastebil i Sørreisa kommune. Han hadde både brøytekjøring og kjøring av grus til veivedlikehold.

Det er gjort flere funn av kulturminner i Gumpedalen. En pilspiss av stein ble funnet her i grustaket på gården Nygård. Pilspissen ble funnet på 1960-tallet i forbindelse med uttak av grus, og anslås å være fra yngre steinalder – og 4000 år gammel. Pilspissen ble overlevert museet på Øvre Westgaard. Funnet tyder på at det har vært folk som drev jakt i dalen for flere tusen år tilbake.



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

10 poeng

## ***Kvannjorda***

Kvannjorda, her du står nå ca. 1 kilometer innenfor Nygård, var opprinnelig en del av gården Østgård. Det har vært forsøkt rydding her flere ganger. Bjørnar Østgård, oldebarn av John Pedersen (Jo Persa), har skrevet dette om Kvannjorda:

*Både Kvannjordflaten og Storslåa og liene oppfor, nesa ned mot Gumpelva og heile Utheimslåttelandet på andre sida av Gumpelva rekna vi med til Kvannjorda. Kvann- fleirårig plante (Latin: angelic). Sisteårs-planten kalla vi sløkie. Ho var god å ete før ho blei trenna (utt.: træ:na) = tråen. Det voks mykje kvann på Kvannjorda. Legg merke til uttalen. Planten heiter i dialekten kva:jn (lang a og kort n). Men i alle namn der dette ordet er brukt, heiter det kvainn- (kort a og lang n).*

Ole Peder Johnsen, Østgård (f.1860), eldste sønn av John Pedersen («Jo Persa») og Marta Christensdatter, giftet seg i 1881, med Anne Serine Andersdatter (f.1859), datter av Anders Olsen fra Salangen. Det ble holdt trippelbryllup der også Ole sin søster Maren Anna og faren Jo Persa giftet seg samtidig. Omtrent samtidig startet Ole og Anne å rydde seg gård på Kvannjorda. De bygde både hus og fjøs, og hadde, ifølge Bjørnar Østgård, *en nokså stor fjøs (med innlagt springvatn). Fjøsen blei mykje seinare flytta til Sommarfjøstomta oppi bakkan' på Østgård. Stua stod titt lenger fram på flaten, og hola etter jordkjellaren under visest enno. Denne stua brann noen år senere.*

Ole og Anne fant seg ikke til rette her i skogen, og de utvandret til Amerika sannsynligvis på slutten av 1880-årene. De bosatte seg først i Grand Forks, North Dakota, men flyttet senere til Brush Prairie County of Clark i Washington.

Hans Valberg, som var tjenestegutt og fostersønn av Ingebrigt Larsen, på Nedre Westgaard forsøkte også å rydde seg en plass på Kvannjorda (rundt 1890). Sønnen, Alfred Solbakken, brukte å fortelle at han så dagens lys for første gang i en gamme på Kvannjorda i 1892. De ga også opp ryddingen av Kvannjorda og bygde senere på Solbakken.



# POSTPLUKK I GUMPEDALEN

20 poeng

## ***Bamsebo***

Jenny Nygård og Ingvard Østrem's barn, Karen, Kathrine, Roald og Ingvar Jarle Østrem arvet en part av gården Nygård etter at Jenny sine foreldre døde. Denne parten, et skogstykke, fikk navnet Dalen, og var den innerste delen av gården mot Steinora.

Jenny sin mann, Ingvar, bygde ei lita hytte på eiendommen, som fikk navnet Bamsebo. Denne hytta står du ved nå.

Karen, har skrevet følgende om denne eiendommen, i boka som ligger inne i Bamsebo:

*Ingvard Østrem, vår far, høstet tilgjengelig skog, og det ble plantet inn grantre etter hvert. Min far ønsket en plass under tak «å hvile middag». Det gamle bislaget på gammelstua i Slettlia ble tatt innover og satt opp sommeren 1965. Det ble til BAMSEBO. Etter hvert ble det tilbygget med bislaget på fjøsen i Slettlia. Min far plantet 2000 trær hver sommer til nesten sine siste år, og hadde stor glede av Bamsebo som nå også er tilgjengelig for turister.*